

UFD		
28 JAN. 2004		
Saksnr.	Dok.nr.	Arkivkode
200307611	Dok: 41	UH 50

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

POSTBOKS 2704 ST.HANSHAUGEN 0131 OSLO

BESØKSADRESSE: STENSBERGGATEN 27

TEL: +47 22 93 30 50 FAX: +47 22 56 58 25

ORG.NR: 840 414 892 BNK: 1609 50 18185

e-post: nff@fysio.no www.fysio.no

Oslo, 27.01.2004

Vår ref.:

b03/2222/ms/010.16Deres «ref»

Høring NOU 2003:25 Ny lov om universiteter og høyskoler

Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) viser til ovennevnte høringssak. Det er enighet i utvalget på flere områder, blant annet om at kvalitet skal være det fremste kriteriet for høyere utdanning og forskning. Det er imidlertid ulike synspunkter på hva som fremmer og sikrer kvalitet. NFF ønsker i all hovedsak å gi sin støtte til mindretallet i Ryssdalutvalget. Vi har følgende merknader.

I Generelle kommentarer

Felles lovverk

NFF støtter behovet for et felles lovverk for private og offentlige undervisningsinstitusjoner – særlig når det gjelder faglige og akademiske krav, og studentenes rettigheter og plikter.

Lønns- og arbeidsvilkår

Når det gjelder arbeids- og tilsetningsvilkårene for tilsatte i høyere utdanning og forskning, mener NFF at de fortsatt skal omfattes av statens avtaleverk og forhandlingsordning med hovedavtale, hovedtariffavtale og særavtaler og medlemskap i Statens Pensjonskasse. NFF ser dette som en naturlig konsekvens av kravet om nasjonal styring og statlig ansvar for universitets- og høyskolesektoren. Vi ønsker også, som mindretallet, å peke på at stillingsvernet hjemlet i tjenestemannsloven er viktig for å kunne rekruttere og beholde høyt kvalifisert personell i sektoren også i framtida.

Omfanget av midlertidig tilsetning må reduseres. Den videre prosessen og det framtidige lov- og regelverket må sikre de tilsatte medbestemmelse og trygge arbeids- og tilsetningsvilkår.

Tilknytningsform

Spørsmålet om tilknytningsform er et hovedpunkt i innstillingen, og der flertallet foreslår en radikal omlegging. NFF er av den formening at høyere utdanning og forskning skal være et nasjonalt ansvar forankret i politisk og demokratisk styring. NFF støtter derfor mindretallet i utvalget om å holde fast på tilknytningen til staten som forvaltningsorgan med lovfestede fullmakter.

Både utdanning og forskning er viktig for videreutvikling av velferdsstaten. Dette tilsier etter vår mening en nasjonal styring av sektoren gjennom politiske prosesser og ansvar, langsiktig nasjonal planlegging og koordinering av høyere utdanning og forskning, faglig og akademisk frihet for institusjonene og de vitenskapelig ansatte, samtidig som økonomiske rammer må være i samsvar med oppgaver og forventninger. Disse institusjonene skal være viktige kulturbærere og institusjoner med samfunnsansvar. Institusjonene skal ha akademisk og kunstnerisk frihet og være faglig uavhengige av staten. Det er, så langt vi kjenner til, ikke kommet signaler fra institusjonene selv om at de opplever at staten begrenser institusjonenes akademiske frihet i dag. Etter vår mening vil heller staten være en garantist for at institusjonene fortsatt skal ha akademisk frihet og ikke kunne gis pålegg om innholdet i undervisningen eller forskningen av hensyn til eksterne oppdragsgivere eller av markedsmessige hensyn. Et statlig eierskap og statlig styring vil etter vår mening bidra til å opprettholde et tilfredsstillende studietilbud over hele landet, og sørge for at fag med lav søkning opprettholdes og at kostnadskrevende undervisning kan tilbys.

Etter vår mening legger flertallet i utvalget altfor stor vekt på frykten for at staten skal detaljstyre og overprøve utdanningsinstitusjonene og misbruke sin makt for å innskrenke den akademiske friheten. Dette uten at de har lyktes i å tydeliggjøre hvilke problemer flertallets forslag vil løse, eller hvordan disse forslagene kan sette institusjonene bedre i stand til å oppfylle sine samfunnsforpliktelser.

Utvalgets flertall synes heller ikke å ha tatt inn over seg de store endringene som har vært gjennomført i sektoren de siste årene. Universiteter og høyskoler har de siste 10-15 årene vært gjennom en serie med omstillinger; rekordhøy studenttilstrømning, høyskolereformen med sammenslåing av høyskoler og nå kvalitetsreformen med endringer i studietilbud, undervisnings- og evalueringsformer og i intern organisasjonsstruktur. Det er også innført nettobudsjettering med stor grad av frihet til å forvalte tildelt budsjett og ny resultatbasert finansieringsordning. Vi mener at man bør ta seg tid til å se resultatet av disse gjennomgripende endringene før man på ny krever omfattende omstilling.

Styringsform

NFF går inn for at det fortsatt skal være internt flertall av tilsatte og studenter i styret. Ingen grupper bør ha flertall alene. Vi er positive til eksternt representasjon i styret, men avviser flertallsforslaget fordi vi mener at det er dårlig egnet til å ivareta den faglige kompetansen og legitimiteten som er nødvendig i kunnskapsorganisasjoner.

Etter vår mening vil et styre med eksternt flertall ha begrenset legitimitet hos de ansatte. Styret vil heller ikke kjenne den faglige portefølje og har dermed ikke nødvendig innsikt for å kunne utøve faglig og strategisk ledelse.

Etter flertallets innstilling skal institusjonen selv oppnevne det nye styret etter retningslinjer fastsatt i vedtektene. Med eksternt flertall betyr det at de eksterne representantene peker ut sine eksterne etterfølgere. Det er i beste fall uheldig etter vår mening og kan føre til at det blir vanskelig å sikre et tilstrekkelig variert sammensatt styre med faglig kompetanse og samfunnsengasjement.

Dersom flertallets forslag får gjennomslag mener NFF at tilsatte og studenter får mindre innflytelse enn i dag. Vi ser også en fare for at flertallsforslaget kan gi dårligere grunnlag for åpenhet og innsyn i styring av institusjonene. Det er etter vår mening viktig at ansatte og studenter er representert i styrende organer.

Dersom resultatet skulle bli selveiende institusjoner, går NFF i mot at den enkelte institusjon fritt skal avgjøre arbeidsgivertilknytning. Vi mener at institusjonene bør knyttes til den samme arbeidsgiverorganisasjonen.

Vi mener videre at rektor skal være den øverste faglige leder. Rektor må ha en stab med høy administrativ og økonomisk kompetanse for å lede institusjonen. NFF er av den formening at institusjonene selv skal kunne avgjøre hvorvidt det skal være en administrativ lederstilling i tillegg til rektorstillingen. Begge stillingene bør i så fall være på åremål.

II Kommentarer til de enkelte lovbestemmelser

§ 7-1 Egenbetaling

NFF er svært tilfreds med at bestemmelser om studentbetaling foreslås nedfelt i lov for universiteter og høyskoler. Vi mener at offentlig utdanning skal være gratis og er opptatt av at dette prinsippet formuleres så klart og entydig at det ikke oppstår tvil. NFF støtter mindretallets forslag som fastslår at offentlige institusjoner bare kan ta studentbetaling for etter- og videreutdanningstilbud. Samtidig ser vi at hva som kan eller bør defineres som "etter- og videreutdanning" er diskutabelt. Dette fordi det samme undervisningstilbudet kan være et ordinært studietilbud for studenter som ikke skal betale for det, og samtidig et tilbud til etter- og videreutdanningsstudenter som eventuelt skal betale. Det må lages klare regler for når en student tar del i et ordinært studium eller tar del i etter- og videreutdanning.

§ 2-10 Vitnemål

I forslaget åpnes det for at utdanningsinstitusjonene selv skal tildele autorisasjon for helsepersonell i forbindelse med utstedelse av vitnemål i den utstrekning det er fastsatt i forskrift gitt i medhold av lov 2. juli 1999 nr 64 om helsepersonell m.v.

Etter NFFs mening er det svært viktig å opprettholde Statens Autorisasjonskontor for Helsepersonell, (SAFH), som i dag ivaretar oppgaven med autorisasjon av helsepersonell. NFF mener at ansvaret for autorisasjon av helsepersonell med selvstendig behandlingsansvar fortsatt bør ligge hos statlige myndigheter. Etter vår mening sikres både kvalitet, uavhengighet, likebehandling og integritet bedre ved at en statlig virksomhet plassert utenom utdanningsinstitusjonen autoriserer. Dette dreier seg om vurdering av helsepersonells kvalifikasjoner og skikkethet etter helsepersonelloven for pasientenes sikkerhet.

Tidligere har det vært argumentert med at utdanningsinstitusjonene allerede ivaretar kriteriene for selve autorisasjonen og at de er statlige. Med Ryssdalsutvalgets flertallsforslag vil disse argumentene ikke lenger være gyldige fordi forslaget løser opp det statlige ansvaret og dermed også styringsretten i høyere utdanning.

III Andre kommentarer

Markedsorientering av høyere utdanning og forskning

NFF er tilhenger av en nasjonal og demokratisk styring av høyere utdanning og er derfor sterkt kritisk til den markedsorienteringen som flertallet i utvalget går inn for. Vi frykter at kravet om inntjening og egenfinansiering kan føre til at det som er lønnsomt på kort sikt blir prioritert. Dette kan gå ut over mangfoldet og den langsiktige satsningen og svekke primæroppgavene utdanning og forskning.

Praksisopplæring

Som følge av det vi opplever som markedsorientering av sektoren, er NFF bekymret for kvaliteten og kvantiteten på praksisopplæringen i utdanningene. Blant annet frykter vi at inntjeningskrav til skolene og markedsorienteringen kan føre til inntak av et maksimalt antall studenter, noe som igjen kan gå på bekostning av studentene eller kvaliteten på utdanningen. Mye av praksisopplæringen i profesjonsutdanningene foregår utenfor utdanningsinstitusjonen. Vi ønsker at også denne delen av utdanningen/læringen eksplisitt bør nevnes i en ny lov.

Internasjonalisering

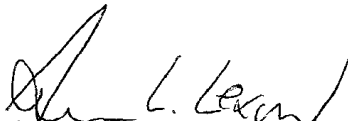
NFF mener at det er nødvendig med en grundigere utredning av det siste punktet i mandatet: *"vurdere hvilke konsekvenser en økende grad av internasjonalisering bør ha for lovgivningen, både med hensyn til student- og lærermobilitet, lovens virkeområde, men også i forhold til den pågående WTO-prosessen hvor utdanning vurderes som en av de tjenester som vil kunne omfattes av den nye GATS-avtalen"*.

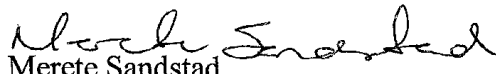
Konsekvenser i forhold til EØS-avtalen og ESA er viktige i seg selv, men spesielt fordi Norge har påtatt seg omfattende forpliktelser i forhold til WTO og GATS-avtalen. En ordning med universiteter og høyskoler som selveiende institusjoner vil i lys av dette kunne få dramatiske konsekvenser.

NFF ser utdannings- og forskningssamarbeid over landegrensene som nødvendig, positivt og selvsagt. UFD har i den siste tiden tatt viktige initiativ i så måte. Dette bør følges opp og forsterkes blant annet med sikte på å gjøre det mer attraktivt for utenlandske studenter å studere i Norge.

Dokumentet sendes også på e-post til postmottak@ufd.dep.no

Med vennlig hilsen
NORSK FYSIOTERAPEUTFORBUND

Anne Lexow
forbundsleder

Merete Sandstad
utreder